

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119210420
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:6119210420.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu D. E., so sídlom R. XX, XXX XX R., B.: XX XXX XXX, proti žalovaným: 1. A. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXXX/X, XXX XX T., 2. M. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXXX/X, XXX XX T., o zaplatenie 6.083,23 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 5Csp/82/2019-197 zo dňa 25. novembra 2019, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku o povolení splácať dlžnú sumu v splátkach.
- II. Mení rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %.
- III. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„Konanie zastavuje v časti o zaplatenie sumy 149,90 eur.

Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5933,33 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 6171,23 eur od 7.8.2018 do 21.8.2018, zo sumy 6158,63 eur od 22.8.2018 do 24.9.2018, zo sumy 6137,63 eur od 25.9.2018 do 25.10.2018, zo sumy 6116,63 eur od 26.10.2018 do 27.11.2018, zo sumy 6104,23 eur od 28.11.2018 do 7.1.2019, zo sumy 6083,23 eur od 8.1.2019 do 21.1.2019, zo sumy 6062,23 eur od 22.1.2019 do 21.2.2019, zo sumy 6050,73 eur od 22.2.2019 do 20.03.2019, zo sumy 6029,73 eur od 21.3.2019 do 24.4.2019, zo sumy 6008,73 eur od 25.4.2019 do 20.5.2019, zo sumy 5987,73 eur od 21.5.2019 do 19.6.2019, zo sumy 5975,33 eur od 20.6.2019 do 19.7.2019, zo sumy 5954,33 eur od 20.7.2019 do 26.8.2019, zo sumy 5933,33 eur od 27.8.2019 do zaplatenia, a to všetko im povoľuje uhradiť v 35-eurových mesačných splátkach splatných vždy každého 25-teho dňa toho, ktorého mesiaca k rukám žalobcu, začínajúc právoplatnosťou tohto rozsudku, pod následkami straty výhody splátok.

Žalobcovi proti žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1, 2, § 39, § 41 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, § 511 ods. 1, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 1 ods. 2, § 2 ods. 1 písm. a), b), § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010

Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, § 10c, § 3 ods. 1, 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1, § 232 ods. 3, 4, § 251, § 255 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

3. Vychádzal zo zistenia, že v zmysle žiadosti o úver s poistením podľa sadzby poistenia typ A zo dňa XX.XX.XXXX žalovaný v 1. rade požadoval výšku úveru s poistením typ A v sume 6.524,- Eur. Dňa 29.12.2014 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi uzatvorená Q. o úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným medziúver vo výške 6.500,- Eur. Podľa čl. I. zmluvy, pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj Všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby (ďalej len Všeobecné podmienky) sa medziúver zúčtuje bez osobitnej dohody s nasparenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 4.472,27 Eur. Podľa uvedeného článku zmluvy sa dlžník zaviazal do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky mimoriadneho medziúveru 6,59% ročne pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 38,30 Eur. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa dlžník zaviazal splácať stavebný úver vrátane úrokov vo výške 4,75% ročne pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 49,05 Eur. Celková čiastka medziúveru, ktorú musel dlžník zaplatiť tak predstavovala sumu 17.844,01 Eur. Žalobca listami zo dňa 04.06.2018 upozornil žalovaných, že v prípade neuhradenia dlžnej splátky v sume 175,56 Eur do 22.06.2018 vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Upozorneniami na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 18.07.2018 žalobca oznámil, že dňa 31.07.2018 vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru, nakoľko napriek zaslaným výzvam nedošlo k uhradeniu vkladu na účte stavebného sporenia, resp. omeškaných splátok úveru. Predžalobnou výzvou na zaplatenie dlhu zo dňa 11.12.2018 žalobca vyzval žalovaných na uhradenie dlžnej sumy 6345,15 Eur najneskôr do 5 pracovných dní od jej prevzatia. V priebehu konania vzal žalobca žalobu čiastočne späť viacerými podaniami, teda spolu v časti o zaplatenie 149,90 Eur z dôvodu jednotlivých úhrad zo strany žalovaných po podaní žaloby, a to pred prvým pojednávaním.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby pred prvým pojednávaním, konanie v tejto časti zastavil. Zmluvný vzťah medzi stranami sporu vyhodnotil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, kde sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Súd mal za preukázaný nárok na zaplatenie žalobcom žiadanej istiny v sume 5.933,33 Eur (istina úveru v sume 5.644,65 Eur, po zohľadnení úhrad zo strany žalovaných v sume 88,- Eur po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, úhrad v sume 149,90 Eur od podania žaloby, odrátaní nasporenej sumy 617,45 Eur) a úroku z úveru do mimoriadneho zosplatnenia (06.08.2018) v sume 283,48 Eur a nezaplateného poistného v sume 5,20 Eur za mesiace júl a august 2018. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 06.08.2018, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 06.08.2018, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Nakoľko došlo k späťvzatiu žaloby žalobcu v časti o zaplatenie úroku z úveru po vyhlásení mimoriadnej splatnosti, a to ešte v upomínacom konaní, pričom opätovné rozšírenie žaloby o tento nárok súd nepripustil uznesením z 05.09.2019, uvedený nárok nebol predmetom ďalšieho konania, preto sa ním súd v súlade so zásadou hospodárnosti bližšie nezaoberal. Zároveň žalobcovi priznal aj nárok na poplatky za poistenie v zmysle bodu čl. II bod 1. zmluvy za obdobie od júla 2018 do augusta 2018 v sume 5,20 Eur (2 x 2,60 Eur). Dlžná suma tak predstavuje istinu v sume 5794,55 Eur spolu s úrokom z úveru do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti v sume 283,48 Eur, poplatkov za poistenie v sume 5,20 Eur po odrátaní úhrad vykonaných žalovanými po podaní žaloby (5.794,55 Eur + 283,48 Eur + 5,20 Eur - 149,90 Eur = 5.933,33 Eur). Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovaných na zaplatenie sumy 5.933,33 Eur a žalobe v uvedenom rozsahu vyhovel. Žalovaní sa s plnením svojho peňažného záväzku dňom nasledujúcim po dni, ktorú im žalobca vo vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru poskytol, dostali do omeškania, preto ich súd zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne dňom nasledujúcim po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru.

5. Pokiaľ ide o námietky žalovaných uvádzané v ich písomných vyjadreniach, tieto nepovažoval za dôvodné. Zmluvu o úvere nemožno považovať ako celok za neplatnú, žalobca si neuplatnil nároky zo zmluvných ustanovení, ktoré by bolo možné považovať za neprijateľné zmluvné podmienky. Zároveň úver nemožno považovať z bezúročný a bez poplatkov. Predpoklady použité pre výpočet RPMN (ročnej percentuálnej miery nákladov) sa v predmetnej zmluve nachádzajú, žalobca v písomnom podaní zo 07.10.2019 vysvetlil, ako dospel k výpočtu RPMN pre daný úver. Žalovaní nepreukázali nijakým spôsobom, že by uvedený výpočet RPMN bol nesprávny. Žalobca do výpočtu RPMN zahrnul všetky poplatky dohodnuté v zmluve (poistenie, vedenie úverového účtu, poplatok za spracovanie úveru). Rovnako mal za preukázané, že žalobca v čase uzavretia zmluvy skúmal aj majetkové pomery žalovaných, čo vyplynulo zo žalobcom predložených listinných dôkazov.

6. Súd prvej inštancie zároveň určil žalovaným dlhšiu lehotu na plnenie a umožnil im splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaný v 1. rade je síce zamestnaný, avšak spolu so žalovanou v 2. rade majú vyživovaciu povinnosť k dvom maloletým deťom vo veku 3 a 10 rokov. Žalovaná v 2. rade je bez príjmu. Bývajú v rodinnom dome spoločne s otcom žalovanej v 2. rade, ktorý je starobný dôchodca, ten má však množstvo svojich dlhov, žalovaným preto na bývanie pravidelne neprispieva. Mesačne uhrádzajú za vodu sumu 130,78 Eur, za elektriku sumu 143,- Eur a 14,- Eur za plyn. Na stravu mesačne žalovaní uhradia sumu 150,- Eur, približne 50,- Eur na ošatenie a 20,- Eur na hygienické potreby. Na telefón uhrádzajú sumu 20,- Eur mesačne, sumu 25,- Eur na poisťky. Aj keď priemerný čistý mesačný príjem žalovaného v 1. rade sa pohybuje okolo 800,- Eur, obaja žalovaní splácajú množstvo dlhov. Splácajú hypotekárny úver v sume 154,- Eur mesačne, dlh spoločnosti D. V. splátkami po 75,- Eur mesačne, ďalších 153,20 Eur jednotlivými splátkami uhrádzajú zvyšné dlhy z 12 úverov, ako to vyplýva z predloženého tlačiva pre dokladovanie pomerov. Vzhľadom na sociálnu, finančnú a majetkovú situáciu žalovaných, súd prvej inštancie im povolil uspokojiť nárok žalobcu v primeraných splátkach po 35,- Eur, zohľadňujúc aj dobu splácania dlžnej sumy. Poukázal na skutočnosť, že uvedená suma približne zodpovedá pôvodnej splátke medziúveru podľa úverovej zmluvy (podľa čl. II zmluvy o úvere v sume 35,70 Eur, pričom konečná splatnosť medziúveru/stavebného úveru bola 31.10.2042). Účelom priznania dlžnej sumy súdnym rozhodnutím nemôže byť likvidačné pôsobenie na spotrebiteľa, ktorý sa dostáva z finančných problémov, ale uspokojenie nároku veriteľa, pričom žalobca aj vzhľadom na priznanie nároku na úrok z omeškania nebude takýmto rozhodnutím nijako ukrátený.

7. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca požadoval sumu 6.083,23 Eur spolu s ďalším nevyčísleným príslušenstvom, pričom žalobcovi súd priznal nárok na zaplatenie sumy 5.933,33 Eur spolu s ďalším príslušenstvom, a v časti o zaplatenie sumy 149,90 Eur bolo konanie zastavené. K zastaveniu konania došlo na základe čiastočného späťvzťatia žaloby z dôvodu úhrad žalovanými vykonanými po podaní žaloby, čím žalovaní zaviniili čiastočné zastavenie konania, preto je potrebné ohľadne sumy, v ktorej časti bolo konanie zastavené, priznať procesný úspech žalobcovi. Žalobcov úspech tak predstavoval 100% preto mu vznikol nárok na plnú náhradu trov konania. Súd prvej inštancie ešte zisťoval, či v predmetnom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania úspešnému žalobcovi a v danom prípade prihliadal najmä na majetkové okolnosti na strane žalovaných, ako aj na skutočnosti, ktoré ich do uvedenej situácie dostali. Samotné majetkové pomery žalovaných ozrejmil pri rozhodovaní o povolení uhradiť dlžnú sumu v splátkach, pričom je toho názoru, že uvedené dôvody je možné rovnako aplikovať aj na nepriznanie náhrady trov žalobcovi s poukazom na § 257 C.s.p.. Živiteľom rodiny je žalovaný v 1. rade s príjmom okolo 800,- Eur mesačne, pričom žalovaní sa snažia množstvo svojich úverov splácať dohodnutými splátkami, prípadne splátkami povolenými súdom. Do uvedenej majetkovej situácie priviedli žalovaných konkrétne okolnosti, a to nástup žalovanej v 2. rade na materskú dovolenku a následné ochorenie a úmrtie matky žalovanej v 2. rade. Následne sa objavili zdravotné komplikácie aj u otca žalovanej v 2. rade, ktorý ochorel na cukrovku, prekonal operačný zákrok chrbtice a bol mu vykonaný bypass. Obaja žalovaní okrem vyživovacej povinnosti k svojim dvom maloletým deťom vo veku 3 a 10 rokov, snažia sa vypomáhať aj chorému otcovi žalovanej v 2. rade, ktorý má sám množstvo dlhov a ktorý s nimi žije v spoločnej domácnosti. Tieto okolnosti na strane žalovaných vo vzťahu k ust. § 257 C.s.p. súd prehliadnuť nemohol. Žalovaní sa snažia svoje dlhy postupne splácať a predísť situácii, že by prišli o vlastníctvo nehnuteľnosti v ktorej žijú, a na ktorú poukazuje aj žalobca vo svojom vyjadrení. Priznanie náhrady trov konania žalobcovi v danom prípade priamo existenčne ohrozuje žalovaných. Súd rovnako prihliadol aj na pomery na strane žalobcu, ktorý je právnická osoba, finančná inštitúcia, ktorej nepriznanie trov konania ťažko môže spôsobiť taký zásah do majetkovej sféry, ktorý by žalobcu existenčne ohrozil. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd v konaní

úspešnému žalobcovi náhradu trov konania proti žalovaným s poukazom na § 257 C.s.p. nepriznal a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

8. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to len čo do povolenia splácania súdom priznaného nároku v mesačných splátkach vo výške 35,- Eur a v výroku o trovách konania. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). V prvom rade namietal, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o lehote splatnosti neprihliadol na jeho právo na splatenie dlhu v primeranej dobe. Mesačné splátky vo výške 35,- Eur mesačne považuje nielenže za neprimerane nízke, ale aj neúmerne zhoršujúce jeho postavenie, ktoré mal pred uplatnením práva. Žalovaní mali splácať medziúver a následný stavebný úver mesačnými splátkami spolu vo výške 49,05 Eur, pričom suma 35,- Eur predstavuje o jednu tretinu nižšie splátky. Za predpokladu včasného a riadneho splácania dlhu žalovanými by súdom priznanú sumu vrátane príslušenstva splácali vyše 20 rokov, a to počnúc januárom 2020 až do februára 2040. Rozhodnutie súdu je tak na ujmu žalobcu, nakoľko sa nedokáže domôcť splatenia súdom priznaného nároku v primeranej dobe. Súdom by mal priznať možnosť splácať súdom priznaný nárok vo vyšších sumách primeraných dlhu, v dôsledku čoho poukázal aj na viaceré rozhodnutia iných súdov. Vo vzťahu k výroku o trovách konania mal za to, že neexistujú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa. Poukázal na to, že zákon pre aplikáciu § 257 C.s.p. vyžaduje splnenie minimálne dvoch kumulatívnych podmienok - musia existovať dôvody hodné osobitného zreteľa a musí byť zdôvodnená výnimočnosť okolností konkrétneho prípadu. V tomto prípade bol práve zavinením žalovaných nútený podať žalobu, keďže títo pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti nespĺcali úver riadne a včas. Súčasne mal za to, že osobné a majetkové pomery žalovaných nie sú až tak zlé a výnimočné, že by odôvodňovali postup podľa § 257 C.s.p.. Mal za to, že o výnimočnosti by bolo možné hovoriť, ak by žalovaní uvedené preukázali napr. rozhodnutím o hmotnej núdzi a neboli by vlastníkami majetku vyššej hodnoty, t.j. žiadnej nehnuteľnosti. Žalovaný v 1. rade má však príjem, žalovaní sú vlastníkami nehnuteľnosti, sú mladí ľudia, nemajú žiadnu chorobu a nie sú ani zdravotne postihnutí. Najmladšie dieťa má X roky a žalovaná má možnosť nájsť si zamestnanie. Zároveň je zaujímavé, že žalovaní majú X detí, ale vôbec neuviedli, že by vôbec poberali prídavky na dieťa. Na druhej strane výška jeho trov je len 182,- Eur, ktoré pozostávajú len zo zaplateného súdneho poplatku, na ktorých splatenie mohol súd žalovaných zaviazat' v nízkych splátkach. Súdom týmto spôsobom žalobcu výslovne sankcionuje, že sa vôbec snažil uplatniť si nárok súdnou cestou. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalovaných v 1. a 2. rade zaviazá k zaplateniu súdom priznanej sumy minimálne v 75-eurových splátkach pod následkom straty výhody splátok a tiež aby mu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade v celom rozsahu.

9. Žalovaní sa k podanému odvolaniu vyjadrili tak, že nesúhlasia s námietkami žalobcu o nepreskúmateľnosti a nesprávnosti výroku o povolení splácať dlh v splátkach. Poukázali na to, že lehota na plnenie môže byť rozhodnutím súdu predĺžená, ak to odôvodňujú konkrétne okolnosti prípadu. Uviedli, že nepredpokladajú, že by plnenie v splátkach vo výške 35,- Eur bolo nepomerne a malo významný hospodársky vplyv na žalobcu, alebo že by mu plnením v takýchto splátkach vznikla škoda alebo bol hospodársky ohrozený. Poukázali na to, že podľa stránky www.finstat.sk žalobca dosiahol v roku 2019 tržby vo výške 1116.883.000,- Eur a aktíva žalobcu predstavujú sumu vo výške 3.030.616.000,- Eur. K požadovanej mesačnej splátke vo výške 75,- Eur uviedli, že z pohľadu žalobcu je mesačný výdavok vo výške 40,- Eur zanedbateľný, avšak v ich rodinnom rozpočte je ďalší výdavok vo výške 40,- Eur likvidačný. Uviedli, že z ich príjmu pokrývajú len základné životné potreby členov rodiny, splátky priznaných nárokov veriteľov z iných súdnych rozhodnutí a čiastočné plnenia ich záväzkov voči ďalším veriteľom. Aktuálne nemajú možnosť vytvoriť si akúkoľvek finančnú rezervu a ich mesačný príjem sa rovná ich mesačným výdavkom. Majú záujem splatiť dlžnú sumu, avšak ich možnosti sú vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná v 2. rade je po skončení materskej dovolenky, t.j. od 06.05.2019 nezamestnaná a príjem žalovaného v 1. rade je jediný zdroj príjmu, sú značne obmedzené. Finančná situácia ich domácnosti sa výrazne zhoršila v čase, keď žalovaná v 2. rade nastúpila na materskú dovolenku, čím sa im výrazne znížil príjem do domácnosti a výdavky narodením druhého dieťaťa naopak vzrástli. Následne po skončení materskej dovolenky žalovanej v 2. rade sa príjem znížil ešte výraznejšie. Uviedli, že súdom prvej inštancie preukázali finančné pomery ich domácnosti a na základe uvedenej skutočnosti aj súd prvej inštancie povolil uhradiť žalovaným uloženú povinnosť v mesačných splátkach vo výške 35,- Eur mesačne, aj keď žiadali o povolenie splátok vo výške 30,- Eur mesačne. Zároveň závery vychádzajúce z predpokladu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania považujú za správne. Uviedli, že sú toho názoru, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania,

stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil správne právne závery a tieto primerane vysvetlil. Mali za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne, vo veci zistil úplne skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil, preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

10. Žalobca sa k podanému vyjadreniu žalovaných nevyjadril.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

12. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

13. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

14. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

15. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Odvolací súd mal za to, že došlo k naplneniu tejto odvolacej námietky, a to vo vzťahu k trovám prvoinštančného konania, pretože súd prvej inštancie síce aplikoval na predmetný prípad správny právny predpis, ale tento nesprávne interpretoval.

16. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovanými je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaní sú spotrebiteľmi, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku splňa.

17. Je teda nepochybné, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou, pričom aj zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka možno považovať za spotrebiteľskú. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Je pritom zrejmé, že obsah zmluvy si žalovaní ako spotrebiteľia osobitne nevyjednali a nemali ani možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah.

18. Odvolací súd nijako nepopiera aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka na úverové vzťahy. Predmetná vec sa však týka záväzkovo-právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda o typický občianskoprávny vzťah a niet dôvodu nechrániť dobromyseľnosť žalovaných ako spotrebiteľa vychádzajúcu z dôvery v objektívne občianske právo.

19. Odvolací súd sa najprv zaoberal preskúmaním rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti umožnenia splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach.

20. Ako už správne poukázal súd prvej inštancie, v zmysle § 232 ods. 2 a 3 C.s.p., lehota na plnenie (tzv. paričná lehota) je v zásade trojdňová, a plynie odo dňa právoplatnosti rozsudku. Zákon však umožňuje súdu, aby v odôvodnených prípadoch určil aj dlhšiu paričnú lehotu, t.j. viac ako tri dni. Hľadiskami, ktoré musí súd vziať do úvahy pri určovaní dlhšej paričnej lehoty sú predovšetkým výška priznaného plnenia žalobcovi, platobná schopnosť žalovaného, resp. žalovaných, prejavená snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie v plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade vzhľadom na osobné pomery žalobcu príliš ťaživé (R 117/1967).

21. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalovaní sú manželia, vychovávajú spolu dve maloleté deti o ktoré sa starajú. Z hľadiska majetkovej situácie, zamestnaný je len žalovaný v 1. rade, ktorého mesačný príjem je síce cca 800,- Eur v čistom, žalovaná v 2. rade je po skončení materskej dovolenky nezamestnaná. Bývajú v rodinnom dome spoločne s otcom žalovanej v 2. rade, pričom tento je starobným dôchodcom, avšak s početnými vlastnými dlhmi. Okrem bežných výdavkov na bývanie, stravu, ošatenie, elektrinu, telefón majú aj výdavky aj na splácanie ďalších cca 15 úverov. Už len uvedená skutočnosť svedčiaca o jedinom príjme v rodine a vysokom úverovom zaťažení žalovaných odôvodňuje potrebu umožnenia splácať dlh vo výške 5.933,33 Eur v pravidelných mesačných splátkach. Z hľadiska stanovenia dĺžky paričnej lehoty mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie pri jej stanovení a určení výšky mesačných splátok prihliadal jednak na výšku dlhu žalovaných, kde výšku mesačnej splátky a dobu splatenia celého dlhu správne porovnával aj s údajmi uvedenými v uzatvorenej zmluve, pričom pri stanovení výšky pravidelnej mesačnej splátky správne prihliadal jednak na majetkové schopnosti žalovaných, ako aj na výšku splátok, ktoré by boli platili v prípade, ak by nedošlo zo strany žalobcu k vyhláseniu predčasnej splatnosti, a tiež na obdobie, kedy by došlo k celkovému splateniu dlhu. Zároveň v priebehu konania mal súd prvej inštancie za preukázané, jednak tvrdeniami žalovaných a jednak aj ich konaním, že majú snahu splatiť predmetný dlh (o čom svedčí čiastočné späťvzatie žaloby v dôsledku ich čiastočných úhrad po začatí konania), teda aj z uvedených skutočností možno mať za to, že žalovaní majú ochotu splácať dlh, a tento aj ako celok splatiť.

22. Vo vzťahu k priznanej výške splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach má aj odvolací súd za to, že výška 35,- Eur mesačne je primeranou, pričom z uzatvorenej úverovej zmluvy vyplýva, že výška mesačnej splátky z poskytnutého medziúveru bola vo výške 38,30 Eur a následne z o stavebného úveru vo výške 49,05 Eur, teda rozdiel medzi mesačnými splátkami určenými v rozhodnutí súdom

prvej inštancie a mesačnými splátkami v úverovej zmluve možno považovať za zanedbateľný, resp. za primeraný vzhľadom na okolnosti na strane žalovaných. Vzhľadom na uvedené preto nebolo možné zaviazať žalovaných na zaplatenie uloženej sumy v kratšej lehote od právoplatnosti rozsudku, ako to požadoval žalobca, pretože by to ohrozilo rodinu a samotnú existenciu žalovaných.

23. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

24. Odvolací súd sa ďalej zaoberal odvolaním žalobcu, čo do výroku o trovách konania.

25. Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane konania ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

26. Rozhodovanie o trovách súdneho konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku a je samo o sebe spôsobilé zasiahnuť do práva strany podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, ako to dôvodil aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozhodnutí zo dňa 06.02.1954 vo veci Beer proti Rakúsku, resp. v rozhodnutí zo dňa 07.10.2004 vo veci Bauman proti Rakúsku (č. 30428/96, resp. 76809/01).

27. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. O plný úspech žalobcov vo veci ide vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa ich žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane.

28. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 C.s.p., odvolací súd uvádza, že toto ustanovenie predstavuje výnimku pri rozhodovaní o trovách konania. Účelom tohto ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

29. Zo slovného znenia vyššie uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Ustanovenie § 257 C.s.p. preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane konania; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 C.s.p. sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj strán v priebehu konania a pod..

30. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 257 C.s.p. len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

31. Žalobca v podanom odvolaní žiadal priznať trovy prvoinštančného konania argumentujúc, že tieto trovy pozostávajú len zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 182,- Eur, pričom podanie žaloby bolo dôsledkom zavinenia žalovaných, ktorí nesplácali poskytnutý úver riadne a včas, rovnako mal za to, že ani pomery na strane žalovaných nie sú až tak zlé, aby odôvodňovali postup podľa § 257 C.s.p.. Odvolací súd sa preto zaoberal, či súdom prvej inštancie zistené pomery na strane žalovaných odôvodňovali nepriznanie trov prvoinštančného konania žalobcovi.

32. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že tak majetkové, rodinné ako aj finančné pomery na strane žalovaných dostatočne odôvodňujú možnosť aplikácie § 257 C.s.p., pretože žalovaný v 1. rade je živiťelom rodiny s mesačným príjmom cca 800,- Eur, žalovaná v 2. rade je nezamestnaná, majú spolu dve maloleté deti, vypomáhajú chorému otcovi žalovanej v 2. rade, majú množstvo dlhov, ktoré musia splácať. Súd prvej inštancie rovnako neopomenul posúdiť pomery ani na strane žalobcu a prípadný dopad nepriznania náhrady trov konania napriek tomu, že bol v konaní plne úspešný. V tomto smere tak možno prisvedčiť aj tvrdeniam žalovaných prezentovaných v rámci odvolacieho konania o aktívach a tržbách žalobcu, pričom zo spomínanej stránky www.finstat.sk vyplýva aj to, že za rok 2019 žalobca nemal žiadne dlhy, nedoplatky, pohľadávky štátu, konkurzy a reštrukturalizácie a rovnako mu nebola poskytnutá ani dočasná ochrana. Z uvedeného tak vyplýva, že na strane žalovaných existujú dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov prvoinštančného konania žalobcovi.

33. Vzhľadom na obsah podaného odvolania, ako aj na vyjadrenia žalovaných má odvolací súd za to, že pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu trov prvoinštančného konania bolo potrebné zohľadniť nielen okolnosti za ktorých bola žaloba podaná, ale ako poukázal aj žalobca v podanom odvolaní, celkovú výšku prvoinštančných trov. K námietke žalobcu o potrebe posúdiť aj okolnosti na základe ktorých došlo k podaniu žaloby odvolací súd uvádza, že v tomto smere možno súhlasiť s jeho tvrdením, že žaloba bola podaná z dôvodu správania žalovaných, ktorí svoj dlh nesplácali riadne a včas, pričom výška trov prvoinštančného konania predstavuje 182,- Eur (t.j. súdny poplatok za podanie žaloby v upomínacom konaní), teda celkové trovy prvoinštančného konania nemožno považovať v konečnom dôsledku za tak vysoké, aby neprimerane (aj s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa) neprimerane zaťažovali žalovaných, ktorí sporové konanie zapríčinili tým, že svoje záväzky neplnili riadne a včas. Z uvedených dôvodov mal odvolací súd za to, že výška prvoinštančných trov konania (182,- Eur) aj s poukazom na špecifickú finančnú a majetkovú situáciu na strane žalovaných, a dôvod vzniku týchto trov nebude neprimeraným zaťažením pre žalovaných, preto odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách prvoinštančného konania postupom podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalobcovi priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov (prvoinštančného) konania v rozsahu 100%.

34. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1, 2 C.s.p., § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože v odvolacom konaní boli síce úspešní žalovaní, ale nežiadali priznať trovy odvolacieho konania a neúspešnej strane nemohla byť priznaná náhrada trov konania. Súd preto vyslovil, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Správnosť takeého rozhodnutia vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/544/2015.

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.). Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).